RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONK
DEPOT LÉGAL

1938 — TU 5 SEPTEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1364

HANOI

	Ba tháng sau khi đã trả tiền trước	Sáu tháng sau khi đã trả tiền trước	Một năm sau khi đã trả tiền trước	Nước ngoài
Một năm	6$00	6$00	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và các công-sở	»	3.00	3.50	3.80	3.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 130

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large.
1re page — Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Bộ tự-điển Đại-Nam ta đã khởi công làm

II

Như bài trên đã nói, bộ tự-điển của một nước nào, một dân-tộc nào tức là cái bảo-tàng-viện các tiếng nói cũ, cái trân-lâm-thất các tiếng nói mới của một nước ấy, một dân-tộc ấy; cái phương-pháp làm một bộ tự-điển chỉ có hai việc là một việc thu nhặt được hết các tiếng nói cũ, một việc sắp-nhập được hết những tiếng nói mới. Một bộ tự-điển thích dụng cho một thứ ngôn-ngữ của một nước, một dân-tộc là cốt làm sao cho các tiếng cũ không tiếng nào bỏ sót, các tiếng mới không tiếng nào thiếu dùng, tức là phàm những tư-tưởng, tình-tình, đạo-đức, chế độ, sự-vật, phong-tục, hành-vi, kiến-văn của cụ kỵ ông cha mình mấy trăm đời về trước có những cái gì, còn lưu tồn ở lời ăn tiếng nói thì giữ-gìn mà kê-cục lại được hết cả, mà phàm những tư-tưởng tình-tình, đạo đức, chế-độ, sự vật, phong-tục, hành-vi, kiến văn của người một nước, một dân-tộc mình hoặc truyền-bá từ nơi xa đất khác, hoặc giao hoán trong kẻ nọ người kia, đương hiện thời mình đây mà nảy thành ra có những danh-từ mới nhặt tịch thì gọi đúng tên mà dùng đúng cách được hết cả. Tự-điển nước nào cũng vậy; các nhà soạn tự-điển ở nước nào cũng vậy, cũng không ngoài cái phương-pháp ấy, cũng đều phải chú-trọng về hai vấn-đề đó. Về cái vấn-đề thứ hai thì khắp trong các nước, các dân-tộc hiện bây giờ mà cho đến bao giờ nữa cũng vậy, cũng chưa có bộ tự-điển nào mà thật đã gọi được là hoàn-toàn, chưa có một nhà soạn tự-điển nào dám cả quyết tự-đắc là hoàn-toàn; vì những tư-tưởng, tình-tình, đạo-đức, chế-độ, sự-vật, phong-tục, hành-vi, kiến-văn của các hạng người trong một nước, một dân-tộc thường theo cái trình-độ tiến-hóa tự-nhiên, cái phong trào giao-thông rộng rãi mà mỗi ngày mỗi mới, mỗi tháng mỗi lạ, không biết thế nào mà chỉ-cảnh, không ai có thể hạn lượng trong một cái phạm-vi nhất định bao giờ; ngôn-ngữ chính là cái biểu-hiệu những tình tình, tư-tưởng, đạo-đức, phong-tục, chế-độ, sự-vật, hành-vi, kiến-văn của người ta, nếu những cái đó đã không biết đến đâu là cùng thì ngôn-ngữ cũng không biết đến đâu là cùng, dù bộ tự-điển nào cũng mới chỉ là cái bản sao lục các tiếng nói hiện thời thông dụng đây, còn các tiếng nói chưa thông dụng hiện thời thì mò-phỏng vào đâu, tức đoán làm sao mà huyền không soạn xuất được; cho nên về cái vấn-đề ấy thì tự-điển nước nào cũng còn phải bổ khuyết nhiều, tiếp-tục mãi, không bao giờ gọi được là hoàn-toàn, không nhà soạn tự-điển nào dám tự-đắc là hoàn-toàn; coi ngay như bộ tự-điển của tòa Hàn-lâm bên nước Pháp lúc nào cũng soạn cắc, cho là cái công việc hết đời này qua đời khác, không có thể gián đoạn được bao giờ, mà ta thử xét xem hàng bao nhiêu bộ tự-điển, mỗi thứ tiếng có mỗi bộ, bộ nào cũng xuất bản kể hàng mấy chục mấy trăm lần rồi mà không lần nào giống lần nào cả. Bộ tự-điển Đại Nam ta sau này mà có thành lập ra được nữa thì tất cũng phải theo một cái công-lệ như thế, chứ cũng không sao hoàn cảo được ngay một lần. Còn thuộc về cái vấn đề thứ nhất thì nước nào, dân-tộc nào cũng vậy, tự lúc đã có tiếng nói, thì cái tiếng nói ấy tất mỗi ngày mỗi thêm văn vẻ, mỗi thêm mềm mại, mỗi thêm sung-thiệm dồi dào, nhờ cái khiếu thiên-lãi tự nhiên của người ta trong những khi mẹ đưa con, vợ khóc chồng, trai gái tình-tự với nhau, bầu-bạn đàm-luận với nhau, trò nhân quảng tọa trò chuyện với nhau thường tình có lâu-xào mà bật ra được những âu thanh-ngữ, những tiếng hoạt-dụng âm vận rất thú vị, ý nghĩa rất thâm-trầm. bắt kỳ thứ tiếng nước nào cũng có những câu phương ngôn tục-ngữ, tức khúc ca rao là thế; trong cái kho chữ ấy có nhiều chữ một chữ mà thành ra được đến năm bảy chữ, dùng được đến năm bảy nghĩa, một bộ tự-điển hoàn-toàn là gom-góp được hết cả cái kho chữ ấy, không thiếu một ý gì, một nghĩa gì, thoát cảo rồi thì có thể thu hết được những tư-tưởng tình-tình, đạo-đức, chế-độ, sự vật, phong-tục, hành-vi, kiến-văn của cả người một nước, một dân-tộc mình tự mấy trăm, mấy ngàn đời đến nay biểu hiệu ra lời ăn tiếng nói đều lật quyển sách ra mà thấy mồn một cả. Ta bắt kỳ lật một bộ tự-điển Pháp, một bộ tự-điển Tàu hay một bộ tự-điển nước nào cũng vậy, cũng nhan-nhản trong ấy những phương-ngôn tục-ngữ, từ khúc ca-rao, thường thấy trong một chữ mà chú-thích ở dưới thành ra kể hàng bao nhiêu chữ, dùng ra kể hàng bao nhiêu nghĩa, ấy là những bộ tự-điển hoàn-toàn cả. Nước ta, dân-tộc ta dù bảo vì tiến-hóa còn chậm kém người, tiếng nói chưa giàu bằng các nước khác, các dân-tộc khác, nhưng ta đã có tiếng, ta cũng có cái kho chữ sẵn là tự cái khiếu thiên-lãi tự nhiên của người mình bật ra tự lúc có giống Việt-Nam đến giờ ta cũng có đủ những phương-ngôn tục-ngữ, từ khúc ca rao như những cái ta thường thấy ở trong các bộ tự-điển của người thì về cái vấn-đề này, ta cũng có thể làm nên một bộ tự-điển hoàn-toàn được, nghĩa là ta cũng có thể gom góp được hết cả cái kho chữ ấy, không thiếu một ý gì, một nghĩa gì, như các bộ tự-điển của người vậy.

Ấy cái phương-pháp làm một bộ tự-điển ở nước Nam ta bây giờ chỉ có hai vấn-đề ấy, mà muốn giải-quyết hai vấn-đề ấy thì ta tưởng không ai dám cả gan nói mình đã ghi-nhớ được hết cả các tiếng cũ, nhặt-nhạnh được hết cả các tiếng mới. Một quyển sách hay, một bài văn hay gì thì cái tâm lực một hai người còn có thể làm nổi; một cái sự-nghiệp từ thiện, một cái công-trình vĩ-đại gì thì cái thế lực một đảng một hội còn có thể kinh-doanh; chứ đến các tiếng cũ khắp cả trong một nước mà nói rằng ghi nhớ được hết, các tiếng mới trong khắp cả một nước mà nói rằng nhặt nhạnh được hết thì thật không sao được. Vì thế mà ta phải mong về cả quốc-dân trong nước ai cũng nên lấy cái lòng thành vì quốc-văn, vì nói giống mà ghé một phần nghĩa vụ vào việc ấy mới xong.

T.

MỘT CÁI THIÊN-TAI Ở NHẬT-BẢN

Về cái nạn động đất và đồ cây nước ở Nhật-bản, nay lại tiếp được các tin sau này :

Paris, ngày 3 Septembre 1923

Osaka và thành Tokio bị hãy-hoại cả, chỉ trừ ra có bốn khu là không việc gì mà thôi. Số người bị hại ở Yokohama vào tà 100 000 người. Các thành Amakusa, Yokusaka, Atanie và 4 to bị hãy hoại. Số người bị hại ở thành Atanie có 7000 người.

Bordeaux ngày 5 Septembre 1923

Sự tổn hại mỗi ngày xét ra lại thấy nhiều hơn. Số người bị hại có tới mấy mươi vạn người.

Quan tổng lĩnh sự nước Hi ở thành Kobé có điện về nói rằng thành ấy không việc gì cả, song hiện không giao thông được với các miền bị hại.

Đức Giáo-hoàng có điện lời chia buồn với bọ-giả và chánh phủ nước Nhật.

Quan Giám-quốc Millerand có gởi điện tin chia buồn với Hoàng-đế Nhật-bản.

Hội-đồng thành-phố Paris, hội-đồng thành-phố Lyon có gởi lời chia buồn cho quan Tổng-lãnh-sự nước Nhật.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 3 Septembre 1923

Tòa nội-các Tây-ban-nha

Tin Madrid, — Tòa nội-các nước Tây-ban-nha đã lập xong. Các quan thượng-thư Tài-chánh, Công-tác, Lao-động đã cử xong.

Một bài diễn-văn của quan thủ-tướng Stresemann

Ngày hôm chủ nhật M. Stresemann có đọc một bài diễn-văn tại Stuttgart. Báo *Les Débats* bình-phẩm bài diễn-văn ấy, có nói : Trong bài diễn-văn này, ông Stresemann đã chịu nói đến việc trong hạt sông Rhur và việc chống cự lại việc trú binh một cách thụ-động, chứ trong bài diễn-văn trước ông không có nói đến. Ông nói việc chống cự lại một cách thụ-động chẳng qua là một phương-sách chứ không phải là một cái mục-đích. Cái chánh-sách của ông cốt là thu-phục lại cái chủ-quyền của nước Đức trong hạt sông Rhur. Nước Đức phải bỏ gắng để đạt cái mục-đích. Báo *Les Débats* nói Mấy lời nói ấy nghĩa là nước Đức sẵn lòng cố gắng làm những việc phải làm để thu-phục lại được hạt sông Rhur. Cái ý của Đông-minh chỉ có thế mà thôi. Đông minh vẫn nói rằng Đông-minh sở dĩ đem quân đến hạt sông Rhur là để bắt nước Đức phải bồi-thường cho mình đó mà thôi.

Sau báo *Les Débats* có nói : Xem ý bài diễn-văn ấy thì biết ông Stresemann sẵn lòng điều-đình cho xong.

Việc trong hạt trú binh

Hội-đồng Đồng-minh trong hạt Rhénanie định tạm miễn thuế nhập-cảng cho các thứ bánh đem nhập-cảng trong hạt trú binh.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Cavites, ngày 1er Septembre 1923

Việc trong hạt trú binh

Tin Dusseldorf — Các quan Pháp đã tịch-biên 1 300 nghìn triệu marks trong một nhà in.

Tin Trung-hoa

Ngày 28 Août 1923

Hương-cảng đặc-điện

Liên-quân đã chiếm được Mi-yên sơn, Phạm-thạch-Sinh cùng Hoàng-Cường giao-chiến ở Bình-sơn rất kịch-liệt.

Tài-chính tổng-trưởng

Cái lệnh Trương-Hồ làm tài-chính tổng-trưởng hiện đã phát-biểu, chẳng bao lâu nữa Trương sẽ nhận chức, nhưng Trương có thông điện tuyên-minh rằng chỉ nhận duy-trì hiện trạng mà thôi.

Tôn Cố-duy-Quân

Ngày hôm qua, Cố-duy-Quân ở Bắc-tái-hà đã trở về Bảo-kinh, nhưng chưa đến dự nghị tại Nội-các.

Bạc hạ

Giá bạc đồng bị quá, thành ra mua thứ gì cũng đắt.

Chủng nghị-viện

Cái phong-trào chủng-nghị-viện khuyếch đào Ngô-cảnh-Liêm, đã có cơ hòa-hoãn được.

Tin Trần quỳnh-Minh

Trần-quỳnh-Minh sai đại-biểu là Lý-chung-Nhạc đem quyển « Bình-Việt kế-hoạch » đến Thiên-tân vào yết-kiến Đoàn-kỳ-Thụy. Ngày ngày hôm ấy lại sang Bảo-định và Lạc-dương.

Tin các nghị-viên

Quân-cảnh-cục đã điện mời các nghị-viên về Bắc-kinh để chế-định hiến-pháp, có thanh-minh rằng quyết không can-thiệp tự-do.

Kinh Hán thiết lộ

Bọn công-nhân ở Kinh-Hán thiết-lộ khi trước bị bắt, nay đã được tha 7 người.

Tin Hùng-bình-Kỳ

Hùng-bình-Kỳ bị đảng Thiên-tấn phản-đối, có ý buồn-bực, lại bỏ thọn về việc Lâm-âu, định từ chức Sơn-đông tỉnh-trưởng để tạ quốc-dân.

Tin Ôn-thụy-Đức

Có tin rằng bọm-đội của Ôn-thụy-Đức đã đem đến Mi-giang để tu-lý.

Chuyện kỳ khôi

Mấy hạng người

IV

Hai vợ chồng ông Chà Sét đương ngồi xếp đồng văn-tự, bỗng tôm được con rệp nấp trong đám văn-tự cũ. Chồng bảo vợ : Giết cho tiệt cái loài hút máu ấy đi.

Con rệp gần chết bẹp, lại còn ngóc vòi lên cãi :

Loài tôi là loài ăn mãn cũng như loài người nhà báo ăn cơm, chứ có chi là đáng xấu mà riếc móc. Tôi hút máu loài khác, chẳng hơn các báo chỉ một vệt hút máu bẩn mà bè đồng loại với mình hay sao.

Ông Chà nên tiếp, giết đánh « bẹp ! »

Nhà quê.

CHỚP BÓNG Ở CHỖ SÁNG

Mấy năm nay nghề chớp ảnh phát đạt mau lắm, nhưng mà chỉ làm ở trong nhà tối, chớ đem ra chỗ sáng thì không làm được, thế thì cũng không được tiện. Mới rồi đây một nhà khoa học thấy các thương-điếm hay dùng chớp ảnh và chiếu bóng vào đêm tối để làm cáo-bạch, mới phát minh được một phép, giữa ban ngày bóng nắng sáng chói, mà cũng chớp ảnh được ở giữa đường.

Phép ấy thế này : Dùng một cách khuôn gỗ vuông, một trước để không, một sau chăng một bức màn vải trắng, trong cái khuôn ấy, trên dưới tả hữu, bôi đen hết cả. Bong sáng ở ngoài vào, bị bóng đen làm lóa đi, cho nên các hình chiếu ra ở bức màn trắng ấy, trông thật rõ ràng. Nhưng miếng gương ảnh, cũng phải chế một cách riêng, không trở ngại gì với bóng mặt trời, thì mới đúng thức. Cách chớp ảnh ấy, đã làm ở thành Leipzig rồi có thành hiệu.

HÌNH-TRẠNG ĐẦU NGƯỜI

Đầu người ta, đại-khái chia làm hai hình ; người Đức đầu tròn, người Anh đầu dài. Bây giờ người đầu dài thì ở thiên về mặt tây Âu-châu, còn ở giữa và phía đông thì đầu tròn nhiều. Nhưng mà đem bộ xương người từ 5.000 năm trước mà xét kỹ ra, thì khi ấy những người ở giữa và ở phía đông, đều đầu dài cả, thế thì biết Âu-châu ngày xưa là nơi người đầu dài ở. Theo lời nhà nhân-loại-học xét ra, thì loài đầu tròn, trong 5 000 năm lẹy mới từ nước Nga dời sang ở Âu-châu.

Loài đầu dài với loài đầu tròn có hơn kém gì không ? nhà nhân-loại-học nói rằng hai loài ấy cái nọ chun óc cũng to bằng nhau, thực không hơn kém gì. Muốn biết hai thứ đầu ấy thứ nào mới, thì xét những bộ xương của người đời thượng cổ, và giống giã-man bây giờ đều đầu dài cả, thì đã biết rằng đầu tròn là thứ loài người mới.

NƯỚC Ý VỚI HY-LẠP

Paris ngày 3 Septembre 1923

Tin Rome. — Nước Ý nói rằng hội Vạn-quốc không có quyền xử việc tranh đoan của nước Ý với nước Hy-lạp.

Bordeaux, ngày 4 Septembre 1923

Bức thư của nước Hy-lạp trả lời hội-đồng các quan đại-sứ đã gởi đến quan Đại-lý nước Pháp tại Athènes. Trong thức thư ấy nước Hy-lạp xin liệt-quốc lập một hội-đồng để tra xét về sự hành thích các phái-viên nước Ý và nói rằng hội-đồng các quan đại-sứ quyết nghĩ về việc bồi thường tuỳ nào, nước Hy-lạp cũng cam-đoan xin tuân theo.

Bordeaux, ngày 5 Septembre 1923

Hội đồng các quan đại-sứ đã hội-nghị ngày hôm thứ tư.

Về việc Ý báo *Intransigeant* có nói : M. Mussolini thủ-tướng Ý không muốn để cho tòa trị-sự hội Vạn-quốc xử cái tranh đoan của nước Ý với Hy-lạp tại Genève, như lòng nước Anh muốn, nhưng ông muốn để hội-đồng các quan đại sứ xử ở Paris. Nếu vậy thì nước Pháp cũng nên cho cái lý thuyết ấy là phải.

Các báo khác nhiều tờ cũng bàn nên để hội-đồng các quan đại sứ xử việc ấy.

Cavite, ngày 2 Septembre 1923

Tin Rome. — Một tờ báo nước Ý nói rằng đảng bảo-an biểu-tình phản-đối bộ-binh sự Hy-lạp, và thảo cái biểu-biện công-ở của đi.

Nhà điện-báo *Stefani* nói rằng bức thư của nước Hy-lạp trả lời không được như ý.

MỘT CÁI CÔNG DỤNG CỦA CHẤT ASPIRINE

Chất Aspirine xưa nay vẫn dùng để chữa bệnh nhức đầu, nay lại mới xét ra có một cái công dụng rất lạ.

Người ta mới xét ra rằng chất aspirine có thể giữ cho hoa tươi được lâu. Lấy một viên aspirine bỏ vào nước lã cho tan ra mà cắm bó hoa vào thì hoa tươi được bền lâu. Lấy một miếng bông dúng vào nước ngâm aspirine quấn vào cuống hoa đeo ở khuyết áo, thì hoa cũng được bền hơn thường nhiều.

Đó là một việc lạ xin hiến để các bà các cô và chơi hoa thử thí nghiệm xem sao.

Cuộc thi thơ

Cần Kiệt-xuy-Quyên xướng

Thơ thi

DCII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Hỏi có đâu bằng giám đấy không ?
Sơn đầu nên cao nên giáo-chủ,
Cung tường gương lộng vẻ nho-tông.
Đi qua lắm lúc dừng chân lại,
Nhớ đến bao giờ ngoảnh mặt trông.
Trải mấy thăng trầm cơn vũ hóa,
Rừng nho hoa liễu cũng tươi lòng.

DCIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Kim cổ làm gương giữa Nhị-hàng;
Hồ giám long-lanh nền quốc tủy,
Gác khuê lần lượt bức nho-phong.
Tường chăng đức phượng bao nay được,
Còn có kinh lân để học chung.
Học-giới dẫn thời kia nọ thật,
Thế mà thành-hóa cả thư hàng.

Trần-thị-Năm
43, Rue du Coton, Hanoi

DCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu gây nên Lý khởi công.
Muôn nhận tường xây nền luân đạo
Một lần bia lạc nét nho-phong.
Dốc lòng sẽ học theo người cũ,
Nối gót rừng nho rạng vẻ trông,
Nhờ mối dị-luân ngày một mới,
Miếu còn đứng vững với non sông.

Nguyễn-Tâm
28, Rue Jules Ferry, Hanoi

DCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu ngạt ngà biết mấy trùng.
Trên dạ hương thơm mùi chánh-khí,
Trước thềm gió mát ngọn xuân-phong.
Tới sân tưởng tượng ba nghìn sĩ,
Vào cửa mơ màng bảy chục ông.
Đạo thánh lòng người còn mãi mãi,
Nhị-hà tuy đục cũng khi trong.

DCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đền thánh thời Hồng thêm hào đồng.
Nhựt chói cung tường tươi cảnh sắc.
Nguyệt lồng miếu điện trải thu đông.
Trông chừng lễ-nhạc vang sông Nhị,
Ngọc bạch xiêm-đai dạo nẻo Rồng.
Bia đá khuê văn còn vững sựng,
Lòng trời đâu phụ đạo nho-phong.

Ng-thị-Ái-Liên, Bình-định

DCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng vang lừng cõi Việt-đông.
Trải mấy xuân thu hằng nắng rỏi,
Biết bao kim cổ nước non Rồng,
Hoàng-ân tứ-thụ hay thay đổi.
Kim bảng danh đề hãi cỏ không ?
Nhắn nhủ quần nho trong học-giới,
Đêm lòng hoài cổ tạc non sông.

Nữ-sinh, Lê-thị-Hảo
35, Rue des Tasses, Hanoi

DCVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văng vẳng còn nghe tiếng ngọc đang.
Sực sẽ sang thường nơi chốn cũ,
Thơm tho chờ đợi nước hoa-phong.

Sáng văn nguồn Tứ thán sông Nhị,
Mạch đạo non đông dẫn núi Nùng.
Bảo trải năng mưa nay vẫn thế
Vẫn nền Lễ-phán vẫn Càn-ung.

Nguyễn-Trí
Nghị-viên Phú-thọ

DCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Lừng lẫy thanh-danh cõi Á đông.
Thủ-đô tuôn sang đông Nhị thắng
Cung tường cao đắp chốn Nùng phong
Các khuê rực rỡ bày ra trước.
Bến khải tôn nghiêm dựng ở trong.
Bia đá công hầu đời dãy đọng.
Một tòa cổ-giám mấy triều chung.

DCX

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Vua Lý gầy nền cõi Lạc-hồng.
Ba bậc cung tường trên bến Nhị.
Tám đời thành quách giữa non Nùng
Thanh danh đều họp nơi kỳ-nội.
Lễ nhạc noy con chốn thành cung.
Thay đổ bốn triều hương khói ngát,
Gió Âu mưa Á cũng tôn sùng.

DCXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Riêng chốn rừng nho vững cội đông.
Thành quách tám đời quang bến Nhị
Cung tường ba bậc vẫn non Nùng.
Á, Âu lớn học tuy đôi ngả,
Thứ-tự theo thầy đã mấy lớp.
Đạo cùng trời đất mãi không cùng.

Nguyễ -v Lâm
59, phố Cửa-Nam, Hanoi

DCXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cõi-miền chanh xanh biết mấy trùng.
Đỗ-tượng trang-nghiêm gương thánh triết,
Cung tường tô điểm bút vương công.
Trải bao mưa gió Âu hòa Mỹ.
Cũng một non sông Nhị với Nùng.
Nảy các khuê văn bia tiến sĩ,
Giới Nam vẳng vặc bóng trăng trong.

Đỗ-văn-Thiệp
39, Rue du Fer, Nam-định

DCXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long.
Còn có đâu bằng cõi miếu không ?
Bia đá tên ghi người đạt-biển
Đỉnh trầm hương ngát chốn thâm-cung
Tiếng thơm rậy khắp miền nam bắc,
Đạo rộng truyền ran cõi Á-đông.
Nay gặp văn-chương thời buổi mới,
Ma trong cõi-miếu vẫn tôn sùng.

Đỗ-văn-Hân
Sergent de la Gardel de Sûreté, Yên-bày

DCXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Vua Lý làm gương bốn bể thông.
Cửa thánh ba tầu dạy đạo cả
Sân hiền tứ phối giáp thêm trông,
Xưa truyền phong hiến nên sửa đổi,
Bởi trọ văn-minh gồm trước công.
Mùi đạo hương bay hơi phảng phất,
Gió ngang khuê các cũng thơm chung

Diệm-nhã, Diệu-khanh nữ-sĩ
Rue Đông-khánh, Huế

DCXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xây từ Lý-Thánh-tông.
Lâu các rùa thiêng lân cỏ tốt,
Cung tường rồng cỡ dấu rêu phong,
Muôn đời khoa giáp bia cao thấp,
Một giải trì đường nước đục trong,
Thế kỷ biết bao thăng giáng kể,
Quân-thần ai thử vẫn vui lòng.

Ng-văn-Thảo
Làng Hồ-khẩu, Hà-đông

HAI TAI NGHE KHÔNG RÕ BẰNG NHAU

Mới rồi đây, một nhà ngoại-khoa y học có tiếng nước Pháp, ông là Marrages đem ra bao nhiêu cái mình kinh nghiệm ra được, trình bội khoa học ở Paris. Nhà ấy nói rằng nhiều người cũng nghe một tiếng, thì chắc là không nghe rõ bằng nhau ; ngay như một người mà hai tai nghe cũng không rõ bằng nhau, ông chủ hội Hoàng-gia y-học nước Anh tên là Richard Lake thì bảo lời nói M. Marages không được chắc lắm, ông nói rằng hai tai nghe tiếng vẫn không rõ bằng nhau ; nhưng khi đầu thì hai tai sức vốn bằng nhau ; mà sau vì làm sao mà sinh ra hơn kém ; thì hoặc là một tai có bệnh, hoặc là vì ảnh-hưởng bên ngoài. Vì như quân lính, với người bay sân bắn, thì tai trái thính hơn tai phải ; người bay cưỡi ngựa thì tai phải nghe lại rõ hơn tai trái, vì người bắn thì phải tì bàng súng vào vai phải, tai phải bị tiếng nổ rung động mạnh quá mà bớt sức đi ; người cưỡi ngựa thường bẻ mặt về bên tay phải để tránh gió, tai trái thường bị không khí thổi vào luôn, cho nên nghe cũng không được rõ lắm.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	27 độ
15 giờ	27 độ

Giá bạc. — Số từ ngày 5 Septembre 1923 giá bạc ở thị-trường được định là 8 78

Thị giá quốc - trái. — *Ngày 5 Septembre 1923* 3°/o 57.55. 5 °/. 1915 1916 74 90. — 4/ 1918 62.45 — 5·/. 1920 91,75. — 6·/. 1920 88 60

Tin tàu. — Tàu *Lieutenant de la Tour* đã tới Saigon ngày 4 Septembre 1923

Cuộc hành-trình của quan Toàn-quyền Merlin. — Trong số báo ngày hôm kia bản quán đã đăng rõ cuộc hành-trình của quan Toàn-quyền Merlin tại Trung-kỳ, còn chương-trình của ngài sau khi đến Hanoi thì chưa định nay chỉ biết rằng ngày 22 Septembre thì ngài đi xe-lửa ở Trung-kỳ ra tới Hanoi. Các hàng văn võ, các quan và đại-biểu của dân bản-xứ sẽ đón ngài tại gare Hanoi. Quan Toàn quyền sẽ qua đường hàng Cỏ phố Gia-long, phố hàng Khay, phố Bờ-hồ, hàng Đào, hàng Ngang, hàng Đường hàng Giấy và đường Carnot. Nghe đâu sẽ có ba cái khải-hoàn-môn, một cái đựng tại đầu đường hàng Cỏ, một cái ở Bờ-hồ và một cái ở đầu phố Carnot.

Tin đường sá. — Cái cầu Phú-ngư ở đường số 125 là đường đi Chợ chu vi nay đang chữa, cho nên từ ngày thứ bảy 8 Septembre cho đến trưa hôm thứ hai 10 Septembre 1923, đường ấy cấm các xe cộ không được đi lại.

Giấp các nhà bị thủy-tai tại Cao-bằng. — Bản-quán lại vừa tiếp được điện-tín riêng ở Saigon báo rằng tối thứ bảy vừa rồi rạp hát Cải-lương Si đồng hoàng có tổ ẩn một cuộc tại nhà hát lấy tiền giúp các nhà bị thủy-tai ở Cao bằng Cuộc này do hội Ái-hữu của những người làm ở các sở công-thương Nam-kỳ và hội Bắc-kỳ nghĩa-trang tổ chức. Số tiền thu được là 885 đồng 60 xu.

Việc trưng rượu lại gia thêm một hạn nữa. — Có tin rằng việc trưng rượu ở Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ lại có ngài định gia thêm cho một hạn ba tháng nữa. Như vậy thì đến cuối tháng Octop tây này mới có nghị-định trưng lại cả.

Ngạch các quan cai-trị. — Các nghị định ngày 17 Juillet 1922 của MM Cunhac và Huchard là hai quan cai-trị hạng nhì đi Bắc-kỳ Tourane và Công sứ Bình-định tại nay hãi đi.

Nghị-định ngày 9 Mai 1923 của M. Cunhac quan cai-trị hạng nhì đi Công-sứ Kontum thì nay cũng hãi đi.

M Baidez Félix quan cai-trị hạng ba, phó Công sứ tỉnh Battambang nay bổ đi chủ tỉnh Prey-seng (Cao-mên) thay quan cai-trị hạng nhì Siremier sắp về ngỉ.

Tòa án Đại-hình. — Bắn ngày 17 Septembre nới. 8 giờ sáng tòa án Đại-hình sẽ họp. Đến sáng ngày thứ bảy 8 Septembre thì sẽ hỏi xong những người bị cáo để đem ra tòa án Đại-hình và đến mười hôm ấy hỏi 3 giờ thì rút thăm lấy tên những ông bồi thẩm.

Tòa án cai-trị. — Sáng hôm nay, hồi 8 giờ, Tòa án cai-trị đã họp tại tòa Thượng-thẩm Hanoi có quan cố-vấn Préau chủ tọa.

Tuyển học-sinh vào trường thương-mại. — Ngày 4 Septembre vừa rồi tại Hanoi, Saigon, Huế và Pnom-Penh đều mở kỳ thi tuyển học-sinh vào trường Thương-mại.

Số học-sinh ứng-thí ở bốn thành phố cộng là 107 người.

Các đầu bài ra như sau này :

Âm-tả

Le papier

La feuille de papier que vous avez du remplir n'est pas sortie toute faite, toute préparée des mains de la nature. Elle n'est pas une production directe de la terre, mais l'œuvre d'une industrie que les hommes ont créée et que l'expérience a rendue peu à peu parfaite. Rien ne se perd dans la nature, a-t-on dit avec raison : nous en avons une preuve bien frappante. Ces débris de toutes sortes que vous avez vus dispersés dans les rues, et que vous avez crus sans doute inutiles, un chiffonnier les a recueillis avec soin, puis il les a triés et, de triage fin, il les a vendus aux divers corps de métiers susceptibles de les réutiliser, de les métamorphoser. Voyez les avantages que l'on a su tirer des vieux chiffons jetés à la voirie ! Après les avoir broyés et dé rampés dans l'eau, on en a fait une pate. Dès qu'on l'a vue se ramollir, on y a plongé un cadre formé de fils de fer croisés entre eux et assez serrés. Quand on l'a retiré, il est resté à la surface une légère couche de cette pâte qu'on a eu soin d'égaliser et de rendre parfaitement unie, on l'a laissée durcir, on l'a ensuite détachée du cadre et fait sécher : et voilà une feuille de papier toute prête à recevoir l'écriture, c'est-à-dire à fixer la pensée.

Luận Pháp văn

Hai bài sau này được chọn lấy một :

1. — Parler de l'esprit d'initiative. — Montrez quels en sont les avantages.

2. — Exposez les avantages et les inconvénients du machinisme.

Toán học

Hai bài sau này được chọn lấy một :

1. — Un négociant a acheté 720 m. d'une étoffe faite de deux fils à retordre, à la saison, 675 m. en gagnant 20 o/o sur le prix de vente. Le reste, déjà passé de mode à la saison suivante, n'a pu être revendu qu'avec une perte de 5o/. sur le prix d'achat, et il a abandonné, en outre, des excédents de longueur égu valant en moyenne aux 2 4/5 o/o de la longueur de ses reste.

Le bénéfice sur cette étoffe a été finalement de fr 800.

Trouver le prix d'achat de la pièce.

2 Deux rideres ont la forme de triangles rectangles et la même largeur. On sait que la longueur de la première rideres est triple de celle de la seconde et qu'ensemble elles ont une surface de 4240 m2 et valent 686 p. 88.

Trouvez la superficie, le prix de l'are et la valeur de chaque rideres si 3 ares de la première valent autant que 5 ares de la seconde.

Khoa học

Hai bài sau này được chọn lấy một :

1 — Description du phénomène de fusion. Lois de la fusion.

2 — Le fer.

Bổ đi Nam-định. — Trong một số báo trước bản quán có đăng tin M. Ng-qui-Toản giáo học Hanoi được bổ tri-huyện sung thương-tá tỉnh Nam-định và có nửa rằng khi nào được tin định thực thì sẽ đăng lại cho rõ. Nay được tin định xác rằng quan thương-tá tỉnh Nam-định vẫn là M. Trần-trọng-Trĩ như trước, còn M. Ng qui-Toản mông bổ tri-huyện thì nay bổ đi giáp việc các quan tỉnh Nam-định.

M. Toản đã xuất Nam ngày hôm qua để nhận chức mới.

Sách mới xuất bản. — Ông Ngô-ngọc-Quan giáo-học vừa mới xuất bản một quyển sách dạy tính bằng quốc-ngữ cho các trẻ con từ 8 đến 10 tuổi để nhan là Áu-học toán pháp, in tại nhà in Việt-Thanh công-ty. Trong sách này, những bài học, bài tập phân biệt nhau một cách rất rõ-ràng và lời nói rất giản-dị, thật là một quyển sách có ích cho những con trẻ mới học tính, nhất là những học trò các trường Sơ đẳng yếu-lược nhà quê không có thầy dạy thêm.

Vậy xin có lời mừng ông giáo Quán đã soạn nên một quyển sách có ích như vậy và mong rằng các nhà có con học biết lợi dụng đến quyển sách ấy.

Ngạch Nông-chính và Lâm-chính. — Các viên Nông chính và Lâm-chính chuyên-môn cán-sự (Agents techniques des services agricoles et du service forestier) đã được bổ theo như nghị-định quan Toàn-quyền trước thì nay bổ đi các hạt sau này :

1· Tây quan Thống-đốc Nam-kỳ bổ dụng :

MM. Ng hữu-Trí và Ng-năng-Bắc.

2· Tây quan Thống-sứ Bắc kỳ bổ dụng :

M. Hoàng-văn Lan.

3· Tây quan Khâm-sứ Trung-kỳ bổ dụng :

MM. Ng-lâm-Sơ, Cung-đình-Quỳ.

4· Tây quan Khâm-sứ Cao-mên bổ dụng :

M. Phạm-ngọc-Doãng.

5· Tây quan Học-chính tổng trưởng bổ dụng :

M. Ng-văn-Tòng (bổ làm phụ giáo lớp canh-nông tại trường cao-đẳng Nông-lâm).

Ngạch Công chính. — Các viên thư-ký và hội họa (ký vẽ) ấn công nhật có tên sau này đã thi đỗ theo như nghị-định ngày 7 Novembre 1922 đều được bổ làm thư-ký và hội họa tập-sự :

A. Thư-ký các phòng giấy sở Công-chính

MM. Tống-viết-Triêm, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Lê-văn-Lượng, thư-ký tại sở Công-chính Giám-đốc ; Phạm-v-Khanh, thư-ký tại sở Công-chính Giám-đốc ; Đoàn-hữu-Thái, thư-ký ngạch Cao-mên ; Ng.-như-Can, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Đào-trọng-Mai, thư ký ngạch xe lửa phía bắc Trung-kỳ ; Ng.-hương Kế, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Ng-đức-Tăng, thư-ký ngạch xe-lửa Trung-kỳ ; Đặng-đình-Sinh, Ng Thế, thư-ký xe-lửa Bắc-kỳ ; Phạm-gia-Tiến, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Ng-đức-Thọ, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Phạm-duy-Thức, thư-ký ngạch xe-lửa phía bắc Bắc kỳ ; Vũ-đức-Huân, thư-ký ngạch xe-lửa Bắc-kỳ ; Phạm-v Bau, thư-ký tại sở Dẫn thủy nhập điền Thanh-hóa ; Vũ-phạm-Tảo, thư-ký tại sở Dẫn thủy nhập điền Thanh-hóa ; Nguyễn-Cư, thư-ký tại sở Dẫn thủy nhập điền Thanh-hóa ; Vũ-phạm-Hân, thư-ký tại sở Dẫn thủy nhập điền Thanh-hóa ; Phạm-hữu-Phát, thư ký ngạch Nam-kỳ ; Ngô-v-Ty dit Thanh, thư-ký ngạch xe-lửa Bắc-kỳ ; Ng-viết-Liên, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Trịnh-hữu Lợi, cô bằng Thành-chung ; Hồ-công-Thương, thư-ký ngạch Cao-mên ; Bùi xuân-Tre, thư-ký xe-lửa Bắc-kỳ ; Bùi-v-Nghĩa, thư-ký ngạch Ai-lao ; Tạ-v Sự, thư-ký Dẫn thủy nhập điền Thanh-hóa ; Nguyễn-Trinh, thư-ký xe-lửa Bắc-kỳ ; Mai-quang Can, thư-ký ngạch Trung kỳ ; Ng-v-Hương, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Lê-văn-Hải, thư ký ngạch Bắc-kỳ ; Nguyễn-Cương, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Trịnh-đình Tuyển, thư-ký xe-lửa phía Bắc ; Ng-đức-Mậu, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Đỗ-đình-Liên, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Ng-v Lo dit Minh, thư-ký xe lửa phía bắc Trung-kỳ ; Lưu-v Khoa, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Đặng-v-Thơ', thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Trần-v Phong, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Lê-đình-Bắc thư-ký xe lửa phía Bắc Trung-kỳ ; Trần-hữu-Vang, thư ký ngạch Cao-mên ; Huỳnh-văn-Kinh, thư-ký ngạch Cao-mên ; Ng-v-Diệp, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Phùng-v Thanh, thư-ký xe lửa phía bắc Nam-kỳ ; Ng-v-Châu, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Ng-v-Vinh, thư-ký xe lửa Bắc-kỳ ; Ng lăng-Lâm, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Trần-văn-Phước thư-ký ngạch Cao-mên ; Ng-v-Muôn, thư-ký xe lửa phía Nam ; Ng-phú-Hòa, thư-ký xe lửa phía Nam ; Cao-v-Tư thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Trần-hữu-Lương, thư-ký ngạch Cao-mên ; Ng-xuân-Vinh, thư-ký tại Lang-biên ; Bùu-Vu, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Phạm trương-Đạt thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Lê v-Hay, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Ros Seach, thư ký ngạch Cao-mên ; Ng-v-Huyên, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Đào v-Huy, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Tong-viết-Doa, thư-ký tại Lang-biên ; Ng-v-Học, thư-ký xe lửa phía Nam ; Lê-quang-Dinh, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Kiều-xuân-Phong, thư-ký ngạch xe lửa phía Nam ; Trần-ngọc Cương, thư-ký ngạch Cao-mên ; Phan-ngọc Tân thư-ký xe lửa Trung-kỳ ; Lê-liên-v, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Lê-v Lợi, Trần-v-Trinh, Trần-v-Canh, Đào-văn-Cho, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Ng-v-Tâm, thư-ký Cao mên ; Trang-đăng-Tho, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Phùng-văn-Kiêu, thư-ký ngạch xe lửa Bắc-kỳ ; Bùi-văn-Quất thư-ký ngạch Nam kỳ ; Huỳnh-minh-Khuê, thư-ký ngạch Cao-mên ; Hà-v-Dong, thư-ký xe lửa Trung-kỳ ; Ng-v-Nam, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Bùu-Chinh, thư ký ngạch Trung kỳ ; Trần-kim-Anh, thư-ký ngạch Cao-mên ; Tạ-v-Quyền, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Ng-thúc-Tuân dit Minh, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Lê-v-Bình, thư-ký xe lửa phía Bắc ; Trần-bá-Quyền, thư-ký ngạch Trung-kỳ ; Bùi-đình-Khanh, thư-ký tại Lang-biên ; Tô-đăng-Trinh, thư-ký tại sở Công-chính Giám-đốc ; Huỳnh-v-thanh, Vương-tấn-Lực, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Lê-hữu-Dzu, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Ngô-Nhã, thư-ký ngạch Bắc-kỳ ; Nguyễn-quang-Vy, Nguyễn-huy-Ngạ, Đặng-hữu-Hành, thư-ký xe lửa phía Bắc ; Võ-quang-Minh, thư-ký ngạch Cao-mên ; Nguyễn bùi Ngại, Ngô-ngọc-Trương thư-ký ngạch Bắc kỳ ; Ng-văn-Minh, thư ký ngạch Cao-mên ; Ng-văn-Hợp, thư-ký ngạch Nam-kỳ ; Ng-v-Thiết, thư-ký ngạch Cao-mên ; Cao-ngọc-Sang, thư-ký Trung-kỳ ;

B. — Bội-họa (ký vẽ)

MM. Trần-v-Đồng, hội họa ngạch Nam kỳ ; Ng-v-Bửu, hội-họa ngạch Nam-kỳ ; Trần quang-Dục, hội họa ngạch Trung-kỳ ; Ng trịnh-Tài, hội họa ngạch Trung-kỳ ; Ng-v-Vang, hội họa ngạch Nam-kỳ ; Ve-như-Cương, hội họa ngạch Trung-kỳ ; Thành-thanh-Hao, hội họa ngạch Nam-kỳ ; Henri Kiệu, hội họa ngạch Nam-kỳ ; Phan văn-Hại, hội họa ngạch Nam-kỳ ; Trần-hưng-Sĩ, hội họa ngạch Trung-kỳ ; Hà-học-Loạp, hội họa xe lửa Trung-kỳ ; Ng-v-Chân, hội họa xe lửa Cao-mên ; Ng-hữu-Cư, hội họa xe lửa Trung-kỳ ; Mai-văn-Bông, hội họa xe lửa Nam-kỳ ; Trần-v-Điệp, hội họa xe lửa Nam-kỳ ; Ng-v-Chiêu, hội họa xe lửa Nam-kỳ ; Trần-v-Hận hội họa xe lửa Nam-kỳ ; Đặng-v-Thanh, hội họa sở dẫn-thủy nhập điền Thanh-hóa ; Trần-văn-Trong, hội họa ngạch Nam-kỳ ; Tăng-văn-Thương, hội họa ngạch Nam kỳ ; Lê-văn-Qua, hội họa ngạch Nam-kỳ ; Ng-xuân-Qui hội họa sở dẫn thủy nhập điền Thanh hóa ; Lâm-văn Kiểu hội họa sở dẫn thủy nhập điền Thanh-hóa ; Ng-xuân-Cương, hội họa ngạch Bắc kỳ ; Nguhữu-Kích, hội họa xe lửa Bắc-kỳ ; Phạm-công-Chay, hội họa ngạch Nam-kỳ ; Trương-thúc-Sung, hội họa ngạch Nam kỳ ; Đặng-văn-Ty, hội họa ngạch Bắc-kỳ.

Một việc đấu giá. — Chiều hôm qua, hồi 4 giờ, tại sở Lục-lộ Hanoi đã đấu giá thầu việc làm nhà cho viên lục-sự tỉnh Nam định. Việc làm đáng 10 539 p. 90.

Những người đến thầu bỏ như sau này :

MM. Bạch-v-Ngọ	bỏ hạ 7·/.
Garnier	— 12·/.
Trần-trung-Trung	— 13·/.

Vậy M Trương được tạm thầu.

Ôi hữu ái ! — Bản-báo tiếp được bài sau này : Trong một hội ái-hữu của một công-sở kia, chắc không nói ai cũng biết là hội nào rồi, it lâu nay sinh ra lắm chuyện không hay, người đứng ngoài vòng mà biết đến chuyện cũng phải ngậm ngùi than thở, huống chi là người trong hội. Mục đích hội ái-hữu lập ra chỉ cốt làm việc nghĩa, thế mà chỉ thấy lập ra bè kia đảng nọ, đảng này đem đảng nọ ra cầm, giấy má đưa đi đưa lại như bươm bướm, chẳng còn ra thể thống gì cả. Người này chê người kia gian lận tiền hội, người kia trách kẻ nọ nhẩm mất lắm liền. Hội viên mới trải qua một thời kỳ nghiêng ngửa, các anh em tin cậy về các ông giao phó các công việc ích chung của hội, để các ông trông nom cho, vậy nay chỉ xin các ông hai điều :

1· Nên thẳng thì các ông đừng bẻ các trẻ con bỏ cái hội thông thả như người ta gian lận tiền của các người, nay ta đã đàng hết cách mới lấy lại được đây ; nhưng trong số 10 đồng chỉ còn ba vì nào là tiền giấy bát trong khi gửi tờ đại, nào là liền thuế chỗ này, chỗ nọ, vân, vân.

2· Nếu hại thì các ông đừng để cho trẻ bỏ cái hội thông thả mất nết mất nhân nhỏ giá hình của ai và đừng bảo rằng : không ngo công cuộc xoay đến thế, chúng ta có dịnh bụng làm hao tài tổn của của các người đâu. Mục-đích chúng ta cốt lấy lại món tiền của các người mất. Thôi các người chịu nhịn đói vậy, chúng ta lấy làm ái ngại cho các người lắm.

Một chữ ký xin các ông nên trọng, cái cơ hưng vượng hay suy vi của hội sau này cũng có phần quan thiết đến các ông đấy. Các ông đừng có để sau này lại có xuất hiện ra một thiên tiểu thuyết nhan đề là « Giọt lụy bồ côi » mà thêm lắm đấy. Xin các ông lượng xét cho.

Lương-Văn lai cảo.

Súng lục với dao găm. — Tên Lê-v-Quỳ 32 tuổi nhà ở Ngọc-hà (bộ sáu) ăn cắp các đồ vật và một khẩu súng-lục của viên đội Carteron ở Hanoi, tên Đỗ ngọc-Bình 23 tuổi về già cư và nghề nghiệp, bắt được mang một con dao găm đều phải bắt giam để xét.

Xe đạp đụng nhau. — Sáng hôm qua một người lính sen đầm đi xe đạp qua phố Tràng-thi bị một cậu thiếu-niên đang tập xe đạp đụng phải một cái mạnh quá đến nỗi bánh xe của người lính bị quặn cả lại.

Nạn xe-hỏa. — Theo lệnh quan Biện-lý Hanoi, sở mật-thám đã cho xét về việc một người đàn ông vì chết kẹp xe hỏa ở kilomètre 55+025 đường Vinh-yên.

Tin nước lên xuống

Trên sông Hồng-hà

	4 Sept. hồi 6 giờ	5 giờ	5 Sept. hồi 6 giờ
Lao-kay	78.90	78.40	78.50
Yên-bay	29.40	29.65	29.70
Việt-trì	13.26	13.30	13.61
Hanoi	9.08	9.04	9.16
Vạn-yên	8.30	»	9.55
Hòa-bình	6.15	6.40	6.96
Tuyên-quang	5.45	5.55	6.25
Phú-doan	20.37	20.47	20.81
Phả Yên-bình	1.39	1.28	1.90

Trên sông Thái-bình

	4 Sept. hồi 6 giờ	5 Sept. hồi 6 giờ
Thái-nguyên	20.41	21.18
Lâm	2.20	2.20
Pht Lang-thương	3.33	3.50
Đáp-cầu	4.07	4.12
Phả-lại	3.07	3.17

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Bắp xuất cảng. — Số bắp chở đi Marseille trong ngày 3 Septembre 1923 là 495,273 kilos.

Mất con. — Người phụ tên là Ng-đình-Khuê ở làng An-biên lại sở Cảm trình rằng đứa con gái bản mới lên năm tuổi tự nhiên đi đâu mất từ chiều thứ hai.

Mất hai trăm quan. — M. Gravel Joseph là hành khách tàu *Kersaint* có đơn trình rằng ngày hôm qua đánh rơi cái *Chèque* hai nghìn quan đề tên mình để lĩnh tại crédit Lyonnais Paris.

Mất chiếc xuyến vàng. Phạm-thị-Trai. 22 tuổi nhà ở bộ tam bên Hạ-lý hôm qua đi cắm một chiếc xuyến vàng lấy mười hai đồng bạc rồi đi chợ thời đánh rơi mất rồi Nhà cảm đã đã có giấy báo sở Cảm về việc ấy.

Quảng mồ đề người. — Sáng ngày hôm nay ở tàu *Kersaint* có người phụ tên là Trần-đặng-Hạ đang xếp các bao quảng-mồ trong hầm thì bị một chồng cao độ hai thước ở sau tung đổ đè phải, may các người phu khác cùng làm ở đấy trông thấy chạy lại lôi ra được nên tên Hạ không việc gì, chỉ đau sát lưng qua loa thì đã được nghỉ về nhà bóp thuốc.

HON-GAY

Đá bóng thi. — Chiều chủ-nhật 2 Septembre vừa rồi đúng 4 giờ 30 hội « Jeunesse Tonkinoise » ở Hải-phòng đá thi với hội « Sporting Club Hongayen » ở Hongay, tại miếng đất bên cạnh núi Bài-thơ mất đến 6 giờ mà hai bên đều bắt phân thắng phụ. Người đến xem đông hơn ngày hội, nào người Tây, người Nam người Khách vòng trong vòng ngoài thật là vui vẻ. — Hai bên cùng trổ tài ganh sức, quả bóng lên cao xuống thấp tiếng chân đá vào quả bóng vang lên nổi đá, kêu inh ỏi, mỗi lần đánh bóng đều đánh ngỗi đánh rắn, những miếng tài tình ấy khiến cho người xem đều vỗ tay khen ngợi, thực là ở Hongay chưa từng thấy cuộc vui nào như vậy, chỉ tiếc rằng chỗ đất chơi hơi chật hẹp vì không có cỏ, nhưng không bao lâu nữa sẽ xin ông chủ sở thu-chỉ đất rộng để chỉnh đốn lại. Nói cho rằng các hội thể-dục các tỉnh lên nào tiện địp qua bờ ra chơi Hongay, trước là ngoạn cảnh « Vịnh Hạ Long » Xem các mỏ than, sau chúng hội « Sporting Club Hongayen » vui chơi trong giây phút thì rất là vui vẻ lắm !!

P. Am lai cảo

PHÚ-LANG-THƯƠNG

Tỉnh những-nhiễu — Hồi 8 giờ tối hôm 1er Septembre có mai người tỉnh khỏ xanh vào cửa hàng kia ở phố Tân-sinh cầm gạch đánh vào một cô con gái bị thủng má, vừa đau vừa sợ đến nỗi ngất đi hồi lâu mới tỉnh. Chúng đánh rồi liền cùng nhau nhảy lên xe điện thoại, nhưng sau bị bắt ngay. Được tin ấy, quan thầy thuốc đã đến buộc thuốc cho cô con gái, nghe như may đã đỡ đau, sẽ Cảm còn đương xét việc này. Ấy cũng chỉ vì chút hiềm thù riêng mà chúng làm càng ác như vậy !

Đánh nhau. — Ngày tối hôm ấy, vào hồi 11 giờ, trước cửa rạp hát, lính khố-xanh đánh nhau toán loạn ; cầm gậy đuổi nhau làm náo-động cả phố, nhiều nhà phải thức dậy nghe như cũng vì ghen tuông chi đấy mà sinh ra ẩu đả.

LAO-KAY

Chết đuối. — Hôm 27 tháng tám vậy mới đây, người em người thợ may Phạm-văn-Giáp, 32 tuổi, quán tại làng Trần-thương, huyện Nam-xang (Hà-nam), ở phố Tèo, số nhà 30, đi tắm sông chết đuối. Người anh đã có đi tìm về mặn xuôi : Yên-bay, Phú-thọ, Hưng-hóa và Việt-trì nhưng chưa tìm thấy xác.

Người chết đuối cao độ 1m, 50, tóc xăn ngắn, không để râu, răng đen và lúc lắm quần áo để cả trên bờ sông.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9. ở Hanoi.
Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 1462

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC MỚI PHÁP
Máy kỹ-mã chạy bằng
Một vẻ kim có chất dạ-quang
BẢO ĐẢM 5 NĂM
Giá..... 5$00
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2699

Vì dùng không hết mà bán

MỘT CÁI XE Ô-TÔ "FORD"

Còn tốt lắm, máy hút dầu săng hiệu "Zénith" (*Carburateur Zenith*), đèn điện và đèn đất.

Hỏi tại : M. Moisan, Société des Tuileries, Đáp-cầu. 3658

DƯƠNG BÁ-TRẠC ET TĂNG-KHÁNH-LONG dit ĐÔNG-NAM-MỸ

Dệt lĩnh lụa, vải-mản, khăn mặt, đóng giầy tây, giầy ta, va-ly, làm mũ (nón), khắn sếp, ghệ mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.

Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10. đường Bonnard, 90.

Công-sưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gởi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi. 2095

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tôi là Tạ-thị-Sủy, là vợ góa ông Nghị-Phu ở thôn Duyên-phúc, xã An-xá, tổng An-xá, huyện Duyên-hà, tỉnh Thái-bình, xin có lời kính-cáo để các ông, các bà biết cho như sau này :

Nguyên tôi có đứa con giai cả tên là Nguyễn-hữu-Tinh, 21 tuổi hãi còn ở chung với tôi, chưa có sản-nghiệp gì, tôi cho xuống tỉnh Thái-bình học, bị người bạn nó dủ-dỗ chơi-bời, dưa đi chỗ này chỗ khác, hoang-phí nhiều tiền, đã nhiều lần về lấy trộm tiền của tôi, nhưng nay nhà tôi giữ kỹ không thể lấy được.

Vậy có nhời kính-cáo các ông, các bà có tiền cho vay xin đừng cho dứa con dại của tôi vay mượn gì.

Nếu ai cho nó vay mượn, hoặc chứa chấp nó chơi bời, có sự gì, tôi không chịu trách-nhiệm.

Tạ-thị-Sủy

3666

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Thôi thôi ngán nỗi. — Đã vài tháng nay có phường ca cải Huế vào ca ở Quảng-ngãi hơn trót tháng; rồi xuống ca tại Thu-xa Điện ca ở Kinh-đô Huế hay thế nào thì ai ai cũng đã rõ, sắc đã đẹp, giọng lại thanh, cách điệu rất thành thực lão luyện, nên lắm người ưa chuộng, cũng vì bộ-điệu hay, tư-dung đẹp mà làm cho có cậu quên hẳn cả mình là ai; Đừng quyền-lực khuynh-đảo như ai, có danh-ca kia phải nhiều lần co-cực; làm cho có thầy mẹ một đoo đuổi luôn đêm, say mê ngoạn thưởng, xu bảo rằng rằng trên sân trường; mới biết cái điệu ca-lý của ta học cho thành đạt nên nghề thì cũng là một cái nghề mỹ-thuật rất xứng đáng có kèm gì ai; mà trách ai lúc dạy về nghề ca sao không biết lựa lối mà dạy để quen dùng các lối lẳng-lơ, các điệu dang dở, cho có người thức-giả chi coi được một đôi đêm đầu mà thôi; về sau phải hóa chán chê riêng có khách phong lưu kia là mê một lắm thôi.

Mấy lúc này phường ca ấy diễn tại Thu-xa, nhân-khách tạo-ông cũng lắm người chiếu-cố. Mỗng một tháng này lúc ca xong đã khuya bọn ca một mỗi ngủ say cả ấy, bắt đỡ gian-nhơn thừa cơ giặc-điệp mê say, vào vơ vét vẫu liếng sạch sành sanh gian-nhơn đấy tải lánh xa một đường. Lúc mở mắt dậy thì còn thấy gì đâu; thương hại cái cảnh lận lội từ đây, hao hơi, khản tiếng mất đứa, tay múa bấy lâu nay, lỡ cơ một phát đã đi đời nhà ma đâu mất.

Giếc Năm-kha khéo hững hờ,
Lời dành vốn để bảy giờ về ai!

Các quan đối hàm bái mạng. — Ngày 12 Août, chủ nhật, các thầy thông, thầy ký tòng sự sở nhà nước, mông được đổi hàm đến đến bái mạng tại hành cung.

Qua ngày 19 chủ nhật vừa rồi, các quan đã xin phép quan Sứ, điều hát mừng vài lớp tuồng ở trước đình Chánh-lộ lúc 9 giờ tối, có mời quan-sứ, các quí-quan, nam-quan và đủ cả bạn-đồng-liêu đến xem hát, và đặt tiệc sâm-banh. Ông Đốc-học Phạm-văn-Diện có đọc bài diễn-văn chữ Pháp, ông Ký-lục Nguyễn-Đồng đọc diễn-văn chữ Hán, đọc xong cử-tọa đều vỗ tay. Quan sứ và Quan tuần có đứng dậy đáp từ. Tới 11 giờ khuya các quan đều giải tán. Bài-nga chơi lợ. Áo-khăn lễ chỉnh, rõ ràng một tòa Hàn-lâm rất đông-đảo và mới mẻ, xưa nay mới có một lần này là lần đầu.

Một nhà phúc-thọ. — Ngày 21 tháng sáu ta, ở làng Phương-khê về huyện Nghĩa-hành có lễ hạ-thọ lục-tuần của bà nghiêm-phụ họ Trương, là con gái cụ nguyên Đông-các Trương Các-thế tướng-công ở làng Mỹ-khê, huyện Sơn-tịnh, là một bực quan trong lịch-sử triều ta, thanh giá thế nào chẳng nói chắn ai cũng đã biết. Bà xuất giá từ năm bà 17 tuổi, kết duyên cùng ông họ Nguyễn làng nầy. Hai ông bà sinh được 1 cậu trai, 3 cô gái, chẳng may phu-quân bà mất sớm. Lúc ông mất thì bà mới ngoại nhị tuần, mẹ dại, con côi, bà một niềm thủ tiết thờ chồng nuôi con, tuyết sạch giá trong không nhòng một dạ; Năm trước đây bà được triều-đình ban khen, mông phong nghĩa-phụ và được ân-tứ và một bức biển-vàng để bốn chữ « Tiết-hạnh khả-phong » thiệt rất đích đáng. Năm nay bà đúng lục-tuần, nhơn bữa 21 ấy là ngày sinh nhật bà, các con trai, con gái, dâu, rể chắn chắt, và bà-con chi-em tụ-họp một nhà vui-vầy đông-đủ, dựng rượu chúc mừng bà, chúc bà được thọ tỉ nam-sau và phước như đông hải.

Ba-khê. lai cảo

BÌNH-ĐỊNH

Một phương thỏ trừ bọm. — Xứ nầy xưa nay việc trộm cướp rất nhiều; quan trên cũng có lưu tâm đến sự canh-phòng tuần tiễu, nhưng chưa thấy kết quả gì hay, trộm cướp cứ một ngày một nhiều mãi mãi.

Song trừ ra mấy vụ cướp to làm huyện náo khắp miền xứ, thì quan trên mới hay được, còn những vụ đào ngạch, cắt phèo, vô nhà lấy của lúa trâu, dắt ngựa, các khoản ấy thì ai nấy chịu; làng xóm không tội chi mà đi trình báo, sự ồn ào cũng cam đi đàng vắng cho xong, không cáo báo chi cho thêm nỗi mất công.

Nay mới thấy hạt phủ An-nhơn, là một nơi nhiều bọm hơn cả; mà từ khi quan Nguyễn-đình-Chi vào làm nhậm phủ ấy, thì thấy sự trộm cướp trong hạt một ngày một bớt, đến nay xem ra gần tuyệt.

Nguyên do là nhờ quan phủ rất ân cần đến việc tuần phòng trong hạt; mà nhất là ngài nghiêm sức chư tổng thôn, hễ nghe trong làng có nhà bị trộm cướp, thì phải lập tức tới hỏi nguyên do cho rõ, rồi phát trình vào quan tức tốc, để quan biết mà lập phương tảo trừ. Nếu yểm nộn, sau lộ giác ra, tội hương lý phải trọng phạt. Như vậy thì không cái trộm nào là ngài không biết.

Mà hễ khai được tin báo có trộm cướp thì ngài tức tốc hương lý phải lo liệu nã; hạn trong mấy ngày, đều được bắn chẳng cũng phải trình lại. Nên chưa được tin tức gì, thì ngài lại cho một nhật kỳ nữa, để mà gắng tâm tìm cho ra mối.

Nhờ cách đó mà nhiều khi tìm được cặn đã mất và cũng có khi ra mối bọm. Lại vì dân không được tin tức chi đi nữa, thì cũng là một kế hay; vì quân bọm phải lo sợ luôn, tuy đã lấy đặng của người mà khó bề tiêu thụ; không còn được tự thị rằng « khôi lỗ vỗ vẹo ».

Vậy thì quân ăn trộm ăn thực khó bề sanh lý, ắt phải bỏ dần dần; và dân gian mới được bề an cư lạc nghiệp.

Nhưng tiếc là được một chỗ bớt mà chỗ khác lại sinh nhiều hơn.

Amitchéou

Một cái thảm-kịch. — Hai người chết kẹp — Chuyến xe chợ số 52, chạy 6 giờ 30 chở hành-khách từ Amitchéou đi Leo-kay ngày mồng sáu tháng sáu tây mới rồi, đến ga Latour (Ta-Ta) đúng giờ trong lệ định; khi chạy tới km. 206 + 200 vào quãng đường cong thì sập đâm phải một cái *goòng* (lorry à main) chở bốn người. Một người Tây chạy kịp ở ga Tatchouang tức là chủ cái *goòng* ấy, một người An-nam cai kíp và hai người phu kíp Khách Xạ-phang đẩy *goòng*, đều là người làm công-ty xe hỏa ở vào địa phận quãng đường ấy. May tàu đâm vào thì lan tàn nhẹ! *goòng* ra tăng mành một người cai An-nam và một người phu Xạ-phang bị nghiền chết ngay lập tức. Người cai đó bị cụt nát hai bàn chân và sây sát mặt mày mình mẩy, còn người phu Khách bị xe nghiền lại thảm thê nữa! Đầu thì bị bánh xe nghiền dát đôi rồi bẹp cả ra, chân tay thì thịt nát xương tan, máu mê lênh láng!

Hôm đó chiều giời u ám, tiếng gà gáy giục, vầng đông mới khởi tỏ, những đám sương mù mới đang dần dần tan ám trên rặng ngọn núi lờ xanh kia; người cai kíp còn mệt nhắm mắt mở, trước khi được lệnh ông sếp gọi đi làm, hỏi hoàng lật đật, giầy mũ sắp ra đi, vợ con còn ngăn nói được một câu rằng: « Nhà hãy rửa mặt ăn lót dạ đã, vội vàng gì, việc gì mà hấp tấp khổ thế ». Sau khi bước chân ra khỏi cửa, từ-giã vợ con ở khoảng nhà chật hẹp giữa chốn đồng không mông quạnh, cây số 203, tên goòng tới ông sếp, đi đến cột 206 + 200 thì người cai gặp phải cái nạn ấy vậy.

Nghe đâu ông Tây chủ kịp khai rằng: Vì đồng hồ tôi chậm 11 phút, không kịp lấy goòng ra ngoài đường sắt trước khi xe đến. Nếu theo trong lệ công-ty xe hỏa đã định mà nhắc goòng ra 15 phút trước giờ xe qua chỗ đó thì hai người kia sống không đến nỗi chết.

Ngay hôm ấy, 10 giờ rưỡi sáng, chuyến xe chở đã mang hai cái thây ấy về nhà thương Amitchéou. Thầy người Khách Xạ-phang khốn nạn kia thì bọ hàng người ta xin một toa riêng chở về quê làng ở Tatchouang. Còn xác người cai kíp An-nam thì đem chôn. Hồ 5 giờ chiều có một chuyến xe riêng chật ních những người đồng-bang ta trong địa hạt Amitchéou đứng ngồi trong toa đầu máy. Xe từ từ chạy tự ga tới nghĩa-địa Hòa-xa, đi trong khoảng 15 phút đồng hồ, quãng đường dài ngót ba ki-lô-mét, tiếng còi áo não tiếng máy xịch chạy hòa lẫn với tiếng khóc ai-bi rền rĩ thảm thiết của vợ con người mệnh một mà cảm động nỗi tâm thay! Đứng giữa huyệt phần, trong ra tứ phía, lá rung cây động, hợp với chiều giời ủ rũ, quang cảnh điu-hiu, vang lừng những nhời khóc lóc nỉ non của người vợ góa, đứa con côi, bi ai thảm thương là nhường nào!

Ước ao rằng ông chánh đốc công-ty xe hỏa sẽ trợ cấp một số tiền khá khá đền bù cho gia-quyến những người làm công chết vì bổn phận vậy.

T. Q. T.

SẮN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 5 Septembre 1923
SONG-SINH QUÍ TỬ

Chí bằng tích đức tu nhân,
Giời cao đã có quỉ thần chứng tri.
Bảy mươi mười bảy cũng kỳ,
Trai già nỏ ngọc thế thì lạ thay.

Tối thứ năm 6 Septembre 1923
TAM VỊ BỒ-TÁT

Cũng là con phật tôi vua,
Chán đời nên chẳng ganh đua sự đời.
Kiếp tu âu hẳn tại giới,
Mến nhà tam-bảo nhăng nơi cửa trùng,

Fabrique de Boites métalliques

Usine et Bureau à Thuy-khuê

(à 150 mètres de la Tannerie sur la ligne de Tramways Hanoi — Village du Papier : Arrêt au croisement du Champ de courses)

Echantillons exposés au n° 20 Rue des Chapeaux Hanoi

AVIS TRÈS IMPORTANT. — Les correspondances doivent être adressées à M. ICH-PHONG, 20, Rue des Chapeaux, Hanoi

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đòi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho về xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà **Bán-thuốc Cổ Montès** có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Rượu bổ-đào!

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những lá, lấm trò-cười cho trẻ con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem kết và sosánh cho kỹ kẻo nhầm lẫn!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ 8e, tức Nội-các phụng sắc chiếu phê rằng :

Chiếu nay đã được phòng cân MONTÈS qui-ông, có chế rất một thứ rượu bổ cả tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên giá thưởng, trước lục phê thị phê cho qui được phòng chế-tạo để ích thanh-giá.

Khâm thử.

以察百官除定官員等級欽此
敕賜金龍玉帶一條
賜銀頂頭冠一頂
欽此
欽賜五品服色一襲
欽此
內閣奉
欽賜
內閣奉
欽賜

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng; tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải về những hình-kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

số 28

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun-châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bạn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thuy Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hai con chim yến nghe động tiếng người, vội-vàng bay về phía đàng vào trong bụi liễu. Đứa nữ-tỳ lấy tay trỏ mà bảo rằng :

— Hình như ở chỗ kia!

Vị tiểu-thư ấy vội vàng thò nửa mình ra ngoài cửa sổ để coi nhìn đôi chim yến. Đôi chim yến cứ lượn đi lượn lại mãi không thôi, thành ra *Tô-hữu-bạch* xem được rõ-ràng kỹ-lưỡng.

Nguyên vị tiểu-thư ấy là *Vô-diêm* tiểu-thư, chứ không phải *Vô-kiêu* tiểu-thư. *Tô-hữu-bạch* nào đã biết đâu, vẫn tưởng là chỉ có một người mà thôi, cho nên trước khi chưa xem được mặt thì trong lòng hớn-hở, đến khi đã trông thấy mặt thì lại ngơi lạnh tức thì.

Tô-hữu-bạch nghĩ thầm : ấy may mà ta cứ một hai đòi được xem mặt chứ nếu quả tin lời *Trương* lão bà thì thật hại cho một đời ta! *Tô-hữu-bạch* với tăng-thẳng ở dưới gốc cây đứa đi *trò ra*.

Vô-diêm tiểu-thư thấy dưới bụi cây có người, mới vội-vàng tránh vào trong cửa sổ. *Tô-hữu-bạch* nghĩ đã chán-ngán, cũng chẳng nhìn lại làm chi, mới quay đầu về thẳng một mạch.

Cách bai hôm sau, *Trương* lão-bà đến, hỏi *Tô hữu-bạch* rằng :

— Thế nào? Tiên-sinh đã được xem mặt chưa?

Tô-hữu-bạch nghĩ thầm : *Ngô* hàn-lâm là một ông quan có thanh giá, nếu ta nói việc xem thấy tiểu-thư một xấu mà không thôn thì ta há chẳng phải là một kẻ khinh-bạc làm mất thể-diện cho *Ngô* hàn-lâm hay sao! chi-bằng ta cứ hàm hồ mà từ-chối đi là hơn.

Tô-hữu-bạch nghĩ vậy, mới bảo *Trương* lão-bà rằng :

— Hôm trước mụ nói như thế, nhưng tôi chưa đi thì còn bao giờ xem được mặt!

Trương lão-bà nói :

— Sao tiên-sinh lại không đi?

Tô hữu-bạch nói :

— Ông ta là một nhà quan-phiệt, tôi đến dòm trộm, lỡ có ai trông thấy thì hai bên đều chẳng ra thế gì cả. Vả sớm tối đợi chờ, chưa biết lúc nào cho được gặp mặt, vậy đem phiền mụ trả lời cho tôi xin thôi.

Trương lão-bà nói :

— Sao tiên-sinh lại không chịu đi xem, Những lời tôi nói, quyết rằng không sai, xin tiên-sinh nên nghĩ lại cho kỹ.

Tô-hữu-bạch nói !

— Chẳng những vì thế mà thôi. Tôi thiết-nghĩ ông ta là một nhà quan phiệt, mà tôi đây là một người học-trò nghèo, sao cho môn-đường hộ-đối!

Trương lão-bà nói :

— Tự ý ông ta muốn gả cho tiên-sinh, chứ không phải tiên-sinh đến khẩn-cầu ông ta thì can chi mà không nên.

Tô-hữu-bạch nói !

— Đã đành rằng ông ta cố lòng quá yếu, nhưng tôi tự xét mình, không khỏi hổ thẹn, bởi vậy tôi không dám vâng mệnh.

Trương lão-bà hai ba lần khuyên-nhủ mãi mà *Tô hữu-bạch* cứ một mực không nghe *Trương* lão-bà không biết làm thế nào, đành phải cáo-từ *Tô-hữu-bạch* để về nói với *Ngô* hàn-lâm vậy.

Hôm ấy *Ngô* hàn-lâm đi vắng, *Trương* lão-bà vào yết-kiến *Ngô* phu-nhân. *Ngô* phu-nhân trông thấy, liền hỏi :

— Thế nào? Mụ đã nói giáp cho thành sự chưa?

Trương lão-bà nói :

— Sao tiên-sinh lại đến mà rằng :

— Thiên-hạ sự không biết đâu mà đoán trước được. Việc hôn-nhân này tôi tưởng mười phần đã êm đến chín, ai ngờ một anh học-trò xác kia lại kiêu kỳ mà nhất định không chịu nghe lời.

Ngô phu-nhân nói :

— Cứ lời phu quân tôi nói thì chàng là người tài mạo song toàn, có sao lại cố chấp như thế!

Trương lão-bà nói :

— Tôi nói câu nầy, xin phu-nhân chớ lấy làm lạ! chàng ta tài có mạo có, nhưng phúc không có thì làm thế nào. Bây giờ tôi xin mách một điều : cậu công-tử con quan *Trương* đô-đường, năm nay 19 tuổi, Tài mạo cậu ta, cũng chẳng kém chi chàng họ *Tô* kia. Và chỗ kỳ mới thật là môn-đường hộ-đối. Việc nầy phu-nhân phải quyết định, chớ nên nhác mất bỏ qua vậy.

Ngô phu-nhân nói :

— Đợi khi phu-quân tôi về, tôi sẽ nói chuyện.

Trương lão-bà các-lê lui ra. Khi *Ngô* hàn-lâm về, phu-nhân liền đem những lời *Trương* lão-bà nói thuật lại cho nghe. *Ngô* hàn-lâm ngẫm-nghĩ hồi lâu, rồi nói :

— Có lẽ nào chàng ta lại không thuận việc nầy! Những lời *Trương* lão-bà nói, vị tất đã được chắc bằng. Bây giờ ta phải làm như thế nầy mới được!...

Nói xong, liền gọi tên người nhà đến mà bảo rằng :

— Nhà-ngươi cầm cái danh thiếp của ta, vào trong học-xá, mời chàng *Lưu-ngọc-thành* đến đây cho ta hỏi chuyện.

Tên người nhà vâng mệnh đi trong hồi lâu, đã mời được *Lưu-ngọc-thành* đến. Bấy giờ *Lưu-ngọc thành* tập văn ở trong học-xá, cũng nỗi tiếng một tay danh-sĩ. Nhưng người trước vốn là học-trò *Ngô* hàn-lâm, vậy nên *Ngô* hàn-lâm cho gọi, phải vội-vàng đến ngay.

Khi vào tới nơi, *Lưu-ngọc-thành* bỏ rằng :

— Dám thưa tôn-sư! chẳng hay tôn-sư cho gọi môn-sinh đến có việc chi?

Ngô hàn-lâm nói :

— Tôi có một đứa con gái nhỏ, tên gọi *Vô-kiêu*, năm nay 17 tuổi. Tính chất cũng thông-tuệ, và học có nhan sắc. Chẳng-những vô-trường về nữ-công, đến nghề bát nghiêu, cũng đã theo đòi đôi chút. Hai vợ chồng già này rất lấy làm chung-ái. Hiện có mấy chỗ quan-gia đến hỏi, nhưng tôi không gả là vì sợ con nhà phú-quí, phần nhiều không được chân-tài. Hôm trước tôi đi xem hoa, thình lình trông thấy chàng *Tô-hữu-bạch* là người vừa mới đỗ đầu kỳ khảo năm nay diện mạo đã khôi-ngô, văn-thơ cũng kỳ-đặt, tôi muốn gọi gả cho chàng. Hôm trước đã sai một mụ mối đến nói, nhưng không biết có sao chàng lại nhất định chối từ. Tôi chắc là chỉ tại một người mụ mối kém-thường kia không đủ nói cho chàng tin được. Nay tôi muốn nhờ hiền-khế đến nói giúp xem sao.

Lưu ngọc-thành nói :

— Cứ như cái tài-mạo anh *Tô-hữu-bạch* thì, thật đáng mặt giai-tế. Hôm trước xuất bàng thấy đốc tôi cũng rất lấy làm ngợi khen. Nay tôn-sư không thiết những nơi phú-quí mà kén người ấy, há chẳng phải là con mắt tinh đời lắm ru!...

(Còn nữa)

DẦU RĂNG.....

..... lo nghĩ, phiền não, buồn rầu, đến đâu mặc lòng, song muốn ngủ ngon đặc cũng rất dễ, mà ngủ ngon đặc tất là lại khỏe mạnh, lại can đảm, lại có nghị-lực ngay. Muốn được như thế, thì phải làm thế nào? Hai thìa xúp SIROP FOLLET là đủ.

Dùng thuốc SIROP FOLLET, thì ngủ yên dấc ngay, và yên ổn dễ dịu được lâu. Uống thuốc được mấy phút đồng hồ thì đau đớn bứu rứu đến đâu cũng thấy đỡ chịu ngay.

Đau gan, đau xương, đau thận, đau gan, đứt đột đau đầu, dùng thuốc SIROP FOLLET cũng trừ được một cách thần diệu. Dùng thuốc ấy thì đau gần ở đâu cũng trị được một cách rất chóng. Hoặc đau ở đầu, ở răng, ở xương sườn, v v. cũng vậy.

Thuốc SIROP FOLLET trị bệnh ho cũng diệu lắm. dẫu ho đến thế nào cũng vậy. Thế cho nên người ta thường dùng để trị bệnh ho ora.

Người lớn cứ chỉ uống được 3 thìa xúp một ngày không có điều gì ngại cả. Con trẻ thì uống 3 thìa cà-phê.

Các hàng bào-chế đều có bán.

Chính điểm : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

Nhà Bán-đồ « TÀM-TÀM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản quán

Giá mỗi quyển . . . 0$50

Tiền cước mỗi quyển . 0,12

Ai lẻ xa, xin viết thư về cho

ông **Bùi-xuân-Thanh**

61 — 63, Rue de Coton, Hanoi.

Hiệu GIU-ÍCH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2055

寿圖林柱張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (*tức là bệnh lòi tí*) *thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như cắn đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thận nặng về sau khó chữa.*

Khi sưu chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dụng làm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những mối mạn tự-hỷ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất tiền-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

R. TCHUONG-QUAY-LAM

R. Phố Hàng Đường. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 2 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các bệnh sau đây xin hẹn tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay. 2030

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM

THUỐC RƯỢU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông Inventeur GUILLIÉ

Từ năm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chữ Guillié của quan Inventeur GUILLIÉ làm thầy thuốc trong những bệnh ĐỜI PHỔI, đau trong TỲ VỊ, đau nói, TRÁI TIM, GAN, RUỘT, BÌNH-TỲ VÀ DẠ, bệnh CHÓI ƯỚC, BỆNH NẶNG, BỆNH HO DAI, BỆNH CÚM, CHỨC HOÀNG-HÓA và bệnh có TRÙNG LÀI TRONG BỤNG.

Ấy là nhờ thuốc XỔ có pha vào với liều nghiêm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bệnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT mà ra thì cũng có hay lắm.

Gửi bì thuốc trị đàm nào mà không có chữ ký của Paul GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

Cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan Inventeur GUILLIÉ.

Dịch thì trở thuốc xổ ấy ra : Paul GAGE FILS, ngày trước làm chủ ở mười, phố GRENELLE St GERMAIN nhà số 81, ở kẻ Pa-ri-thành NAM.

Bà THÁNG ĐỨC NGUYỄN THỊ LỄ KÍNH

Bào-đình-Mai dit Kim-Diên

Số nhà 8, con đường Nghĩa-địa, (Rue de la Cimetière)

Ngay cửa nhà thương chó trông sang

HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các qui-khách dùng gụ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mới các qui-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cám ơn.

2004

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nên cần ông đã dùng đủ các thứ thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc bôi POMMADE ROYER, dùng có ngay lập tức mà chẳng khỏi liền.

Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế DUPUY, 226, R. St Martin, ở Hanoi hỏi tại hiệu Ed. CHASSAGNE

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, vì đã được lòng qui-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho cần-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế **MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.**

GRANDS MAGASINS REUNIS

Hiệu Gò-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

NHÂN DỊP NGÀY KHAI TRƯỜNG HỌC

Từ thứ hai 27 Août cho đến mấy ngày sau :

Bán chiếu-khách những giấy bút, đồ mũ-trang, bàn chải, giao, nước hoa, mũ, áo lót mình, cà-vạt, giày

Gian bán đồ ăn và gian bán rượu

BÁN CÁC ĐỒ MỚI SANG KỲ TÀU VỪA RỒI

Xin xem giấy khai giá hàng cùng chỗ bầy hàng

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên hiệt hiện « Tam-tỉnh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh để lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, đủ qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cũng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, đương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, 5ng thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loét tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đới, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Đàng huyết, lị huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả, cam, cứu mục, đau mắt mông mộng, mỗi chai 2 hào.

Đại-lý : Hiệu *Vạn-An*, Phố Yên-thái, tỉnh Yên-báy ; hiệu *Linh-Sơn*, chợ Đương-đình, huyện Chí-linh. 2057

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Tại làm sao người mắc bệnh khi hư, thường hay biếng chữa ?

Bệnh khí-hư sinh ra những nỗi khó khăn thế nào tưởng không ai còn không biết : sưng hàng quang, sưng nhiệp hộ tuyến, sưng dịch hoàn, sưng niệu-quản. Mà đến bà thì bệnh khí-hư sinh ra các bệnh tại phần bộ cũng bệnh tuyệt cần. Nhưng người ta sở dĩ biếng chữa bệnh ấy là vì thuốc chữa không phải ai cũng có thể dùng được. Cách thụt nhiều khi cũng chẳng công hiệu gì. Rửa rày cũng khó làm cho được cẩn tích. Thêm thuốc thì nguy hiểm, nhiều khi thuốc đông vào người đau lại không chịu được, thành ra nôn ọe, đau thận, đi rền. Vì vậy chiều người có bệnh không muốn chữa nữa. Nhưng ai đã biết vị thuốc *Santal Monal* là vị thuốc quí hễ mà uống vào đỗ chịu ấy, thì có bệnh tối chiều ngay. Thuốc ấy uống vào làm cho đỡ tiểu hẳn, mà không sinh ra những nỗi khó khăn cũng là không làm cung niệu thấy toàn bộ. Thuốc ấy rẻ mạnh hiệu quả, làm cho thêm sĩ niệu thấy. Vì vậy mới mắc phải bệnh khí-hư, chớ nên quên dùng thuốc *Santal Monal*, vì dùng thuốc ấy thì bệnh chóng khỏi mà tránh được những nỗi khó khăn.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2056

MUỐN BÁN

Một cái xe đạp-mã cao-su bánh gỗ thực đẹp đáng sau có ghế cho bồi ngựa ngồi

Xe và cương còn mới nguyên

GIÁ HẠ

Lại hỏi : 7, Bd Bobillot, Hanoi

2009

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 5 quan nên chúng tôi xin hết giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin biếu cái kính giọng vàng có hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay nhiều tối thấy giá			giá trước	5$40	nay 4$40
—	kí	—	vỏ kim ly	— 6 00	— 5 00
—	kí	—	kim thép và kim vàng	— 4 50	— 3 50
—	kí	—	vuông thực xinh	— 5 50	— 4 50

Kể các quý-khách chiếu cố cho 2 nỗi mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang, HANOI

2048

BÁO-NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên : **5$00**

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng tỏ-tha.

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MẠO

51, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-việt được pháp-lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, hiệu có quý-quan trông-nom cẩn-thận, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc kỳ thì khác nhau lắm, xin các quý khách nhận rõ hiệu rượu ÔNG SAO cho khỏi nhầm.

Bản-hiệu làm quản-lý ở Đông-Pháp, bán thứ rượu Rhum Grands Mornes Gat-Frères, giá vừa rẻ mà lại ngon hơn các thứ rượu Rhum khác.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu-cố đến cho.

Ống nói số 367

2073

LAXO SODYL

Một thứ hạt gấp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.

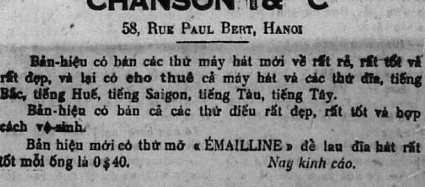
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CHANSON & Cie

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mỡ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

Lorsque l'insertion — Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)